

Rosemarijn Hoefte ~ Koloniale stuiptrekking: Het experiment Suriname in de jaren 1930

Prof.dr. Rosemarijn Hoefte

Op 16 maart j.l. hield [Rosemarijn Hoefte](#), in 2017 met steun van het KITLV-KNAW benoemd tot hoogleraar Geschiedenis van Suriname sinds 1873 in vergelijkend perspectief, haar inaugurele rede, getiteld '*Koloniale stuiptrekking: Het experiment Suriname in de jaren 1930*' aan de Universiteit van Amsterdam.

Begin jaren dertig van de vorige eeuw veroorzaakten economische misère en werkloosheid sociale onrust in Suriname. In tegenstelling tot andere Caraïbische koloniën vond in Suriname een conservatieve backlash (tegenbeweging) plaats. Rosemarijn Hoefte gaat in haar oratie in op de discrepantie tussen het Nederlands koloniale beleid en het groeiende Surinaamse bewustzijn in de dertiger jaren.

De nieuw benoemde gouverneur J.C. Kielstra voerde een repressief beleid en lanceerde een experimenteel plan om Suriname via een tweetraps strategie te 'ver-indischen'. Het meest in het oog springende element was de migratie van 100.000 Javanen ten behoeve van de kleine landbouw.

Het beleid van Kielstra en zijn plan tot de ver-indisching van Suriname waren een koloniale stuiptrekking. De gouverneur parachuteerde zijn plannen in de kolonie, zonder veel voeling voor wat de inwoners van Suriname bewoog of belangrijk vonden. De gouverneur was blind voor veranderingen in koloniale samenlevingen in het algemeen en die in Suriname in het bijzonder. Hij zag niet dat er een 'eigen' Surinaamse samenleving begon te gloren, aldus Hoefte.

[De oratie kunt u hier terug lezen.](#)

[Een Engelse versie is ook beschikbaar.](#)

NOS ~ Witte handel in zwarte mensen

Elk jaar op 1 juli vieren we het einde van de slavernij. Wat gebeurde er precies en welke rol speelde Nederland in deze pijnlijke geschiedenis? In deze special een terugblik op ruim 200 jaar trans-Atlantische slavernij.

Nederland actief in de slavenhandel

Het is een bittere geschiedenis, de ruim twee eeuwen waarin Nederland actief is in de trans-Atlantische slavernij.

Het begint in de 17e eeuw als Nederland zich mengt in de strijd met andere Europese landen om rijkdom en winst te vergaren via koloniën in Noord- en Zuid-Amerika.

De Spanjaarden en Portugezen hebben dan al diverse koloniën gesticht in de Nieuwe Wereld en verschepen tot slaafgemaakte Afrikanen vanuit de kust van West-Afrika om op de grootschalige suiker-, koffie- en katoenplantages te werken. De oorspronkelijke bevolking wordt niet geschikt gevonden voor dit zware werk en is bovendien voor een deel door de kolonisten uitgeroeid.

Als de Nederlandse West-Indische Compagnie (WIC) in 1630 een deel van Brazilië verovert op de Portugezen, krijgt Nederland ook belangstelling voor de Afrikaanse slavenhandel.

De WIC verovert in 1637 een belangrijk bastion in West-Afrika op de Portugezen:

fort Elmina in Ghana. Vanaf dat moment hebben de Nederlanders een machtsbasis op het Afrikaanse continent, waarvandaan ze kunnen meedoen aan de georganiseerde slavenhandel.

De Nederlanders verschepen zo'n 600.000 Afrikanen, 5 procent van het totaal van naar schatting 12 miljoen die tussen de 15e tot de 19e eeuw door de Europeanen als slaaf worden verhandeld.

Morele bezwaren zijn er nauwelijks. Terwijl slavernij in West-Europa verboden is, wordt de trans-Atlantische slavernij met de Bijbel in de hand verdedigd.

Ga naar: <https://lab.nos.nl/projects/slavernij/index.html>

Andere tijden ~ Leven in koloniaal Suriname - deel 1

Op 25 november 2017 was het precies 40 jaar geleden dat Suriname onafhankelijk werd. Andere Tijden zendt een tweeluik uit in aanloop naar de viering van 40 jaar onafhankelijkheid. Surinamers halen herinneringen op aan het leven in de kolonie vóór 1975. Na de Tweede Wereldoorlog krijgt Suriname algemeen kiesrecht en politieke partijen. Leidinggevende functies worden overgenomen door Surinamers; het Sranan wordt de eigen taal. Maar hoe kunnen de culturen in Suriname tot een eenheid worden gesmeed en kan de definitieve stap naar een eigen identiteit worden gemaakt? Een tweeluik met veel bijzonder filmmateriaal.

Ga naar: <https://anderetijden.nl/Leven-in-koloniaal-Suriname—deel-1>

Sporen van de slavernij in Leiden

In november 2017 verscheen de publicatie [*Sporen van de slavernij in Leiden*](#) door Gert Oostindie (KITLV/Universiteit Leiden) en Karwan Fatah-Black (Universiteit Leiden). Inmiddels is er ook een open access editie beschikbaar.

Abstract

Eeuwenlang was Nederland betrokken bij slavenhandel en slavernij, een geschiedenis van uitbuiting en onverholen racisme. Dat verleden speelde zich niet alleen ver weg af, in Afrika en de Cariben, ook dichtbij zijn er sporen van terug te vinden. Zo ook in Leiden zoals deze gids in een vierluik laat zien. 'Zwart en wit' biedt vignetten van zwarte mensen, al dan niet slaaf, die ooit in Leiden woonden, en van witte Leidenaren die iets met hen te maken hadden. In 'Bestuurders en Ondernemers' passeren prominente stadsgenoten die betrokken waren bij de Atlantische slavenhandel en slavernij de revue. Onder de noemer 'Universiteit en intellectuelen' wordt besproken hoe de universiteit en haar studenten, docenten en andere intellectuelen in Leiden zich al dan niet - vooral dat laatste - uitspraken over de slavernij. Tenslotte biedt 'Collecties en schilders' een rondgang langs Leidse musea en bibliotheken waar nu nog sporen van het slavenverleden zijn te vinden.

Open access editie: <https://openaccess.leidenuniv.nl/handle/1887/57676>

Amsterdamse uitgevers en de Surinaamse Bibliotheek

Een wandeling door Amsterdam en door de Surinaamse boekenkast

Wie een wandeling door Amsterdam maakt en goed om zich heen kijkt ziet dat Suriname altijd dichtbij is. Kijk maar naar de gevels van de grachtenpanden of de gebouwen van de West-Indische Compagnie.

Maar er ligt natuurlijk ook een minder tastbare geschiedenis die de banden met de voormalige kolonie Suriname duidelijk maken. Het is opvallend dat op slechts één vierkante kilometer in het centrum van Amsterdam de voetsporen liggen van de uitgevers van de belangrijkste werken uit de Surinaamse bibliotheek die in Nederland zijn uitgegeven. Deze uitgevers en de Surinaamse boekenkast staan in dit stuk centraal.

Aan het eind van de 18e eeuw telde de kolonie zo'n 50.000 inwoners waarvan er slechts 3000 tot de blanke Europese bevolking konden worden gerekend. Over de Europese bevolking van de kolonie werden in de regel weinig postieve verhalen verteld. Ze zou bestaan uit de grootste zuiplappen en de verachtelijkste wezens. Natuurlijk waren veel werklieden en soldaten in Europa geronseld uit arme, ongeletterde groepen. Een groot deel was naar de kolonie gekomen om galg en rad te ontlopen; mensen die hun schulden niet meer konden terugbetalen, dieven, verkrachters en moordenaars. Daarnaast werd reeds in die tijd het immorele gedrag van de blanken scherp bekritiseerd (dominee J.G. Kals - 1733); behalve dat de kolonisten de negers mishandelen geven de kolonisten zich over aan

dronkenschap en aan de zonde van “Hoerereije ende egtbreuk” met negerinnen en indiaanse vrouwen. Hij noemde de wijze waarop blanken mannen negermeisjes uitzoeken op de slavenmarkt, stuitend.

Lees verder: <https://bukubooks.wordpress.com/uitgevers/>

Overseas Territories Review

A forum for critical analysis of international issues and developments of particular relevance to the sustainable political and socio-economic development of Overseas Countries and Territories (OCTs).

Go to: <http://overseasreview.blogspot.nl/>